

Jan Pešina

Temat rozprawy: Tradycja świętosławska i husycka w czeskim dyskursie tożsamościowym pierwszej połowy XX wieku

W centrum uwagi pracy znalazły się dwie rozbieżne tradycje historyczne o rodowodzie religijnym, które w trakcie formowania nowoczesnego narodu czeskiego zostały napełnione nową treścią znaczeniową. Tradycje te rozpatrujemy w ujęciu przedmiotowym (dziedzictwo) oraz podmiotowym (pamięć). Główną część materiału badawczego stanowią teksty publicystyczne, zwłaszcza publicystyka pozaprasowa (broszury, teksty popularyzatorskie, publikacje jubileuszowe). Reprezentacje literackie i artystyczne pełnią funkcję kontekstualną, niezbędną dla usytuowania omawianej problematyki na szerszym tle kulturowym. Badany okres charakteryzuje się znaczną dynamiką dziejową, co pociągnęło za sobą kilkukrotne przewartościowanie katalogu istotnych tradycji tożsamościotwórczych. Wspólnym mianownikiem zmieniającego się przekazu pozostawała jednak nacjonalizacja pamięci. Fakt ten w znacznym stopniu zniwelował historyczną rozbieżność omawianych tradycji. W tej perspektywie można wyróżnić kilka wspólnych, istotnych funkcji, które tradycje te pełniły w czeskim dyskursie tożsamościowym, choć nie występowały w badanym okresie w równym natężeniu, a mianowicie: funkcję integracyjną, emancypacyjną oraz legitymizacyjną. Ważna wydaje się także funkcja reprezentacyjna, skierowana na zewnątrz wspólnoty narodowej, której zadaniem było wskazanie i podkreślenie czeskiego udziału w ogólnoeuropejskim rozwoju kulturowym i cywilizacyjnym.